

ПАСІЧНИК Станіслав Миколайович
*слухач магістратури Київського
інституту Національної гвардії України*

СИЛИ І ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИСТИЧНИМ ЗАГРОЗАМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН (НА ПРИКЛАДІ ОКРЕМИХ КРАЇН ЄВРОПИ ТА США)

Протидія загрозі тероризму вимагає спільних зусиль на національному, регіональному та міжнародному рівнях. За останні роки терористична загроза зросла та швидко розвивалася. Європейський Союз прагне бути зоною свободи, безпеки та справедливості без внутрішніх кордонів. Європейці повинні бути впевнені, що куди б вони не рухалися в межах ЄС, їхня свобода та безпека добре захищені. Зіткнувшись із постійною міжнародною терористичною загрозою, Європейський Союз відіграє все більш амбітну роль у боротьбі з тероризмом. Незважаючи на те, що основна відповідальність за боротьбу зі злочинністю та забезпечення безпеки лежить на державах-членах, ЄС надає інструменти співпраці, координації та (в певній мірі) гармонізації, а також фінансову підтримку для подолання цього явища без кордонів.

Одним із самих яскравих прикладів ефективного інструменту для протидії тероризму на території Європи є GIGN - це елітний підрозділ національної жандармерії Франції, спеціалізований на антитерористичних операціях, звільненні заручників та інше. Його історія розпочинається на початку 1970-х років, у відповідь на зростаючу загрозу тероризму у світі. У 1972 році під час Мюнхенської олімпіади стався сумнозвісний теракт, що показав, наскільки вразливими є мирні заходи перед обличчям глобального тероризму. У відповідь на ці загрози уряд Франції вирішив створити спеціалізований підрозділ, здатний швидко і ефективно реагувати на терористичні акти та акції. У 1973 році було створено перший загін GIGN у підрозділі національної жандармерії Франції. GIGN був офіційно створений 1 березня 1974 року під командуванням майора Крістіана Пруто. Перший склад підрозділу складався з 15 добровольців, які пройшли суворий відбір і підготовку. Однією з перших відомих операцій GIGN було звільнення заручників у Сомалі в 1976 році. Це продемонструвало високу ефективність і підготовку підрозділу.

Підходи до діяльності GIGN - загін відомий своїми високими стандартами підготовки, інноваційними тактиками і здатністю діяти в найскладніших умовах. Основні підходи до діяльності GIGN включають:

1. Суворий відбір та інтенсивна підготовка - кандидати проходять інтенсивний процес відбору, включаючи фізичні, психологічні тести та оцінку лідерських якостей, до служби в загоні допускаються тільки громадяни Франції, зазвичай відбір проходить максимум 10 – 15% кандидатів.

2. Спеціалізація на антитерористичних операціях - основна спеціалізація GIGN включає в себе нейтралізацію терористів, звільнення заручників та запобігання терористичним актам, загін також бере участь у кризовому менеджменті, тобто залучається до охорони перших осіб Франції, та може діяти для розгону демонстрацій і акцій протесту.

3. Високотехнологічне обладнання - GIGN використовує тільки найсучасніше озброєння та технічне обладнання.

4. Гнучкість та адаптивність – Загін здатний швидко і мобільно розвернутись та діяти в будь-яких умовах, також загін вміє швидко адаптуватися до змінних умов на місці операцій і приймати правильні рішення необхідні для вдалого завершення операцій.

GIGN є прикладом елітного підрозділу, який поєднує сувору підготовку, високі технології та гнучкі тактики для ефективного виконання завдань в умовах найвищого ризику, і неодноразово довів свою ефективність участю в різних операціях по звільненню заручників та ліквідації терористів.

Сполучені Штати Америки (США) є однією з країн світу, яка неофіційно очолює боротьбу з міжнародним тероризмом. Delta Force є одним із головних інструментів в руках американських чиновників щодо протидії терористичній загрозі, також він офіційно відомий як 1-й оперативний загін спеціального призначення—Delta і був створений у відповідь на зростаючі загрози міжнародного тероризму в 1970-х роках. Його історія є частиною ширшого розвитку спеціальних сил США.

Підходи до діяльності Delta Force характеризуються високим рівнем підготовки, гнучкістю і використанням передових тактик та технологій. Ключові підходи до діяльності Delta Force:

1. Суворий відбір і підготовка – кандидати на вступ у загін проходять інтенсивний і важкий процес відбору, який включає фізичні, психологічні тести, а також тести на лідерські якості, бійцями загону можуть стати тільки американські громадяни віком від 21 року, та з досвідом служби в армії не менше 2-х років.

2. Спеціалізовані операції - Delta Force досить часто спеціалізується на операціях з нейтралізації терористичних загроз, звільненні заручників та знищенні терористичних осередків, одним з яскравих прикладів таких операцій є операція «Орлиний кіготь» проведена в 1979 році на території Ірану.

3. Технічне обладнання та інновації – Delta Force як один з найкращих підрозділів має доступ до високотехнологічного обладнання, тобто активне використання передових засобів зв'язку, розвідки, навігації та озброєння, яке активно розробляється в Департаменті армійських розробок та проєктів армії США.

4. Адаптивність та гнучкість – підготовка в загоні на високому рівні і тому бійців вчать швидким реакціям, тобто здатність швидко реагувати на змінні

умови і непередбачувані ситуації під час виконання ними бойових та спеціальних завдань.

Отже, Delta Force є одним з найбільш гнучких та ефективних підрозділів спеціального призначення у світі завдяки своїм унікальним підходам до тренувань, тактики і використання технологій, здатний виконувати різного роду завдання в будь яких умовах, в тому числі і проти тероризму. Яскравими прикладами таких дій є операція в Сомалі в 1993 році, боротьба з рухом «Талібан» на території Афганістану на початку 2000-х років, дії бійців загону на території Іраку в 2000-х роках.

Важливу роль у сфері боротьби з тероризмом зі сторони США також відіграє Бюро з протидії тероризму та насильницькому екстремізму яке діє під егідою Державного департаменту США. Це Бюро забезпечує розробку координованих стратегій та підходів у протидії тероризму за межами країни і сприяє антитерористичному співробітництву з міжнародними партнерами. Попередником Бюро з протидії тероризму та насильницькому екстремізму було Управління з протидії тероризму, створене в 1972 році за рекомендацією спеціального комітету, утвореного після теракту на Олімпіаді в Мюнхені. У 1985 році це Управління стало Управлінням координації протидії тероризму, а в 2012 році перетворилося на Бюро з протидії тероризму.

Прийнятий у 2001 році новий федеральний закон "Патріотичний акт" суттєво розширив повноваження спецслужб та правоохоронних органів у боротьбі з тероризмом, що призвело до багатьох скандалів, пов'язаних зі стеженням як за власними громадянами, так і за представниками іноземних держав. Крім того, антитерористичне законодавство періодично переглядається й удосконалюється, а система державних установ з протидії тероризму є розгалуженою, добре фінансується та ефективно координується спеціальними міжвідомчими органами.

Отже, в цілому в багатьох країнах Заходу існує досить потужна система протидії терористичним загрозам, нами було розглянуто декілька прикладів таких підрозділів і їхніх підходів до своєї діяльності, в цілому всі ці підходи схожі і дозволяють таким підрозділам активно взаємодіяти один з одним щодо боротьби з тероризмом. Більшість підрозділів було сформовано після зухвалих дій терористів в 1970-х роках, тому за короткий час завдяки активному вливанню коштів в їхню підготовку та оснащення, ці підрозділи змогли продемонструвати терористичним організаціям свою ефективність в будь якій ситуації чи обстановці, в будь якому куточку планети.